

Nový život odnepaměti začíná v rodinném kruhu. Zrození nového života je v rodinách očekáváno s nadějí a radostí a nový človíček byl vítán nejen v kruhu nejbližších, ale později je představen i přátelům a celé komunitě. Lidský jedinec pak v rodině a v sociálním prostředí vyrůstá, získává zkušenosti do vlastního života, zakládá svoji vlastní rodinu, a v tomto sociálním prostředí pak také stárne a umírá. Umřít mezi svými blízkými je ideál, který si mnohý z nás přeje, ale jen minimálnímu počtu z nás se vyplní. Nesmírným pokrokem vědy a medicíny žijeme déle, ale mnohdy za cenu delší nemohoucnosti a utrpení. Naše moderní doba řeší tento stav institucionalizací dlouhodobé péče o nemocné lidi, kteří pak často umírají osamoceni.

Málokterý mladý člověk zažil, že by se v rodině pečovalo o starého nemocného člověka a tím by převzal a tzv. „odkoukal“ svoji roli, až bude potřeba se postarat o své rodiče nebo životního partnera. „Na to tady jsou přece zařízení typu LDN, domovů důchodců.“

Rodina ale i přátelé pro většinu z nás znamenají určitou jistotu a bezpečí. Když ztratím práci, mám starosti, jdu se poradit se svými nejbližšími, kde hledám pomoc a podporu.

A co se stane, když problémem je ortel nevyhléditelné nemoci? Nebudu se zde zabývat fázemi prožívání nemoci jak je popsal Elizabeth Kübler-Ross, chtěla bych se věnovat důležitosti otevřené komunikace s umírajícím a jeho blízkými.

Nejdříve bych ráda na příkladech uvedla, **jakou důležitost přikládají nemocní svým blízkým.**

- Pan Norbert: „*Rakovinu musíš přijmout, aby ses s ní naučil žít. Teprve teď si uvědomuji, jak může být život krásný.*“ Pak se otočí k manželce, která ho doprovázela na ozařování: „*Tvoje láska mi dodává sílu!*“
- Pan Bedřich „*Mám fantastickou manželku, která při mně stojí. Přesto je mi jasné, že s rakovinou se musím vypořádat sám.*“
- Paní Gabriela „*Moje nemoc s sebou přinesla i něco pozitivního, více si všímám pozornosti, péče a lásky mého manžela a syna.*“

Při komunikaci s nemocnými musíme mít na paměti celistvost lidské bytosti se svoji individuální historií, interními vztahy a jejich historií, tělesnou – duševní – duchovní jedinečností a individuálním místním sociálním a společenským kontextem.

TERMINÁLNÍ PÉČE

Pokud, je člověk v své úplnosti někde zraněn, potřebuje naléhavě:

- RESPEKT
- POZORNOST
- PODPORU
- LASKAVOST

Potřeby členů rodiny jak je dr. Albert a dr. Zech popisují v učebnici Paliativní medicíny:

- být s umírajícím
- být umírajícímu nápomocen
- mít jistotu, že se umírajícímu daří dobře
- být informován o stavu umírajícího
- být informován o blížící se smrti
- moci projevit city
- mít útěchu a podporu od ostatních členů rodiny
- obdržet uznání, podporu a útěchu od „profesionálů“

Z toho vyplývá, že předmětem zájmu u lidí s nevyléčitelnou chorobou nesmí být jen pacient sám, ale stejnými fázemi boje a přijetí prochází i jeho rodina a blízcí přátelé. I ti prožívají strach, obavy, nejistotu, možná někdy i větší než sám nemocný. Tedy i jim musíme poskytnout prostor pro verbalizaci toho, čeho se bojí i toho co prožívají.

Zde uvádím příklady otázek, které můžeme použít při komunikaci jak s nemocnými tak i s rodinou:

- S čím k nám přicházíte?
- Jaké to pro vás je?
- Jak se s tím vyrovnáváte?
- Co to znamená pro váš každodenní život?
- Jak vám můžeme nejlépe pomoci?
- Co konkrétního pro vás můžu teď udělat?
- Co vás nejvíce zatěžuje?
- Když se stav zhorší, čeho se obáváte?
- Co si v žádném případě nepřejete?
- Co si váš blízký nepřeje?

Má-li rodina veškeré potřebné informace a podporu a ocenění nás profesionálů:

- jsou schopni se správně rozhodovat
- jsou schopni pečovat
- dokáží maximálně využít zbývající čas
- jsou schopni se vyrovnat se ztrátou blízkého

Ze strany nás, profesionálů, samozřejmě není vůbec snadným úkolem doprovázet umírajícího a jeho blízké. Předkládám zde i několik důvodů, proč se toho možná tolik bojíme.

- obavy, že vyvoláme negativní pocity
- obavy, že sami neudržíme vlastní emoce
- obavy z obvinění ze selhání
- soucit s nemocným
- konfrontace s vlastní smrtelností

Paliativní péče počítá s efektivní komunikací se všemi zúčastněnými, a zároveň i s velkým emocionálním zatížením. Zároveň však může mít velmi konkrétní a uspokojující přínos jak profesionální tak i osobní.